

NESTKASTENVERSLAG 2014 NATUUR- EN VOGELWERKGROEP DE GRUTTO

Inleiding:

Ook dit broedseizoen werden op verschillende locaties weer talrijke nestkasten op hun inhoud gecontroleerd. Door een combinatie van factoren heeft Hennie Kaptein dit jaar niet alle nestkasten kunnen controleren. Hierdoor is een onvoldoende beeld ontstaan om zijn gegevens dit jaar mee te nemen. Op een aantal andere locaties zijn wel alle kasten meerdere keren gecontroleerd. In totaal zijn dit jaar 893 kasten gecontroleerd.

Saasveld (fam. Oude Booyink voorheen Alfons Hofstede).

Van de 59 gecontroleerde nestkasten die rondom het huis van fam. Oude Booyink hangen waren er 35 bezet. Dit komt neer op een bezettingpercentage van 59 % en dat was vrijwel gelijk als 2013, toen 60% van de kasten bezet was. Alle nestkasten werden minimaal twee keer gecontroleerd.

In het hieronder staande overzicht worden de resultaten weergegeven, van 2013 en 2014.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		Jongen geringd	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Jaargang	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
koolmees	10	8	75	60	7,5	7,5		
bonte vliegenvanger	15	9	68	34	4,5	3,7	68	34
pimpelmees	7	9	68	86	9,7	9,6		
grauwe vliegenvanger	1	1	4	4	4,0	4,0	4	4
boomklever	1	1		6		6,0		6
glanskop		1				
torenvalk	1	1		6		6,0		6
bosuil		1		3		3,0		3
ringmus		1						
Alleen nest	1	3						
Totaal	36	35	215	199			72	53

Toelichting:

Een nieuwkomer dit jaar in de nestkast is glanskop. Bonte vliegenvanger had opmerkelijk minder bezette nestkasten dan vorig jaar (9 t.o.v. 15 in 2013). Ook het aantal jongen per nestkast lag lager dan vorig jaar (3,7 t.o.v. 4,5 in 2013).

Glanskop als nieuwkomer in een nestkast rondom het huis van fam. Oude Booyink.

Deurningen: (Horsthuis, Ophuis, Velthuis, Bleijenberg)

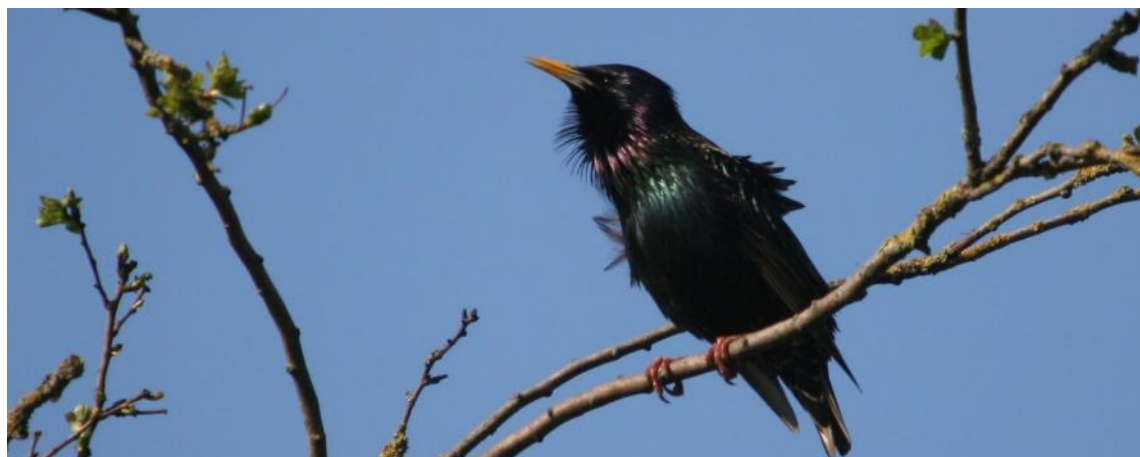
In Deurningen en omgeving werden op zeven locaties totaal 204 nestkasten op hun inhoud gecontroleerd. De nestkasten op deze locaties zijn als volgt verdeeld: 80 bij de fam. Jonker/Bosscha, bij de fam. Kaamps 16, bij de fam. Broekhuis 20, bij de fam. Vrielink 25, bij de fam. Borghuis 15, bij de fam. Stoffels 32 en 16 bij de fam. Mentink. Alle nestkasten werden gedurende het broedseizoen drie keer gecontroleerd. Van de 204 nestkasten waren er 138 bezet, wat een bezettingspercentage opleverde van 68 %.

In het hieronder staande overzicht worden de resultaten weergegeven, van 2013 en 2014.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		Jongen geringd	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Jaargang	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
koolmees	45	46	360	376	8,0	8,2		
pimpelmees	26	24	231	223	8,9	9,6		
ringmus	3	3	15	11	5,0	3,7	10	5
spreeuw	13	27	53	134	4,1	5	47	134
Huismus	6	9	29	42	4,8	4,7		
bonte vliegenvanger	11	9	64	32	5,8	3,6	55	32
boomklever	2	2	18	12	9,0	6	23	12
Bosuil		2	1	11	1,0	5,5	1	11
Torenvalk	1	2	5	9	5,0	4,5	5	9
Merel	1		5		5,0		5	
Holenduif	1		2					
kauw		1		1				
Grauwe vliegenvanger		1		6				
Mees spec.		1		8				
Hoornaar		1						
Kasten met alleen nest	18	10						
Totaal	127	138	783	865			141	203

Toelichting:

Zoals u in het overzicht kunt zien, hebben elf vogelsoorten in Deurningen gebruik gemaakt van één of meerdere nestkasten. De koolmezen hadden net als in voorgaande jaren het grootste aandeel in de bezetting van de nestkasten. De bezetting door kool- en pimpelmezen was het afgelopen jaar vrijwel gelijk ten opzichte van 2013; van spreeuw waren dit jaar fors meer nestkasten bezet. De totale bezetting was met 68 % wat hoger dan in 2013 toen 60 % van de nestkasten bezet was. Het aantal uitgevlogen jongen per nestkast was bij de meeste soorten goed.

Van de spreeuw waren dit jaar fors meer nestkasten bezet in Deurningen

Landgoed Herinckhave Fleringen: (Frans Stopel en Jan Peddemors).

In 2014 zijn er op het Landgoed Herinckhave 125 nestkasten meerdere malen op bezetting gecontroleerd. Hiervan waren er 107 bezet en daarmee is het bezettingspercentage uitgekomen op 86 %. Dit is iets hoger dan vorig jaar toen 82% van de kasten bezet was.

In het overzicht de resultaten van 2013 en 2014.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		Jongen geringd	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Jaargang	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
pimpelmees	36	35	301	283	8,3	8,5		
koolmees	30	40	188	258	6,3	7,8		
bonte vliegenvanger	19	15	84	60	4,4	4,3	34	
boomklever	7	9	26	36	3,7	5,2	4	
Kauw	2							
ringmus	1		0		0			
Mees Spec.	3	8	0	60	0	8,6		
Alleen nest	3							
Totaal	99	107	599	697			38	

Toelichting:

In totaal hebben vier vogelsoorten dit jaar op het landgoed gebruik gemaakt van de nestkasten. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per soort was wat hoger in vergelijking met 2013. Een uitzondering hierop was de bonte vliegenvanger. Door tijdnood zijn er het afgelopen jaar geen nestjongen geringd.

Molenvan

Voor het tweede jaar is het Molenvan gecontroleerd op nestkasten. Er hangen 50 nestkasten, waarvan er het afgelopen seizoen 35 bezet waren. Het bezettingspercentage kwam hierbij op 70%.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Jaargang	2013	2014	2013	2014	2013	2014
koolmees	7	16	50	110	7,1	6,9
pimpelmees	4	8	30	55	7,5	6,9
bonte vliegenvanger	5	8	23	37	4,6	4,6
boomkruiper	1		5		5	
ringmus	2		11		5,5	
Gekraagde roodstaart	1		4		4	
Alleen nest	2					
boomklever		3				
Totaal	22	35	123	202		

Toelichting:

In totaal hebben vier vogelsoorten gebruik gemaakt van de nestkasten. Het bezettingspercentage was beduidend hoger dan vorig jaar. Hierbij moet wel gezegd worden dat vorig jaar de kasten voor het eerst geplaatst zijn. Vaak is het bezettingspercentage het eerste jaar lager omdat vogels de kasten dan nog moeten ontdekken. Opvallend was dat er in één nestkast tweemaal gebroed is door koolmees met in totaal 15 vliegvlugge jongen.

Landgoed Baasdam Tubbergen; (Gerard Bossink, Jan Oude Engberink).

In totaal hanger er 100 nestkasten op landgoed Baasdam, daarvan waren er maar liefst 98 bezet. Een bezettingspercentage van 98%.

Hieronder de resultaten in een overzicht van 2013 en 2014:

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Jaargang						
koolmees	37	30	345	263	9,3	8,8
bonte vliegenvanger	15	6	93	29	6,2	4,8
pimpelmees	8	20	78	196	9,8	9,8
boomklever	3	5	15	26	5	5,2
spreeuw	7	9	35	32	5	3,6
Mees Spec.	4	13	29		7,3	
Grauwe vliegenvanger		1		4		
Alleen nest		14				
Totaal	76	98	595	550		

Toelichting:

Op het Baasdam hebben het afgelopen seizoen zes vogelsoorten gebruik gemaakt van de nestkasten, hetzelfde aantal als in 2013. De koolmees en pimpelmees hadden het grootste aandeel in het aantal bezette nestkasten, met meer dan de helft van de beschikbare kasten. In vergelijking met vorig jaar hebben er flink wat minder bonte vliegenvangers gebroed op het landgoed. Bijzonder was dit jaar te constateren dat de koolmees en de bonte vliegenvanger elkaars concurrenten zijn. In drie gevallen werd de nestkast door een der beide soorten “gekraakt”. Twee keer werd in een kastje een legsel met eieren van beide soorten aangetroffen met als gevolg een verstoord en verlaten broedsel. In het derde geval liep het echter slechter af. Beide vogels, een koolmees en een bonte vliegenvanger, werden dood aangetroffen waarbij het kastje geheel gevuld was met veertjes afkomstig van beide vogels. Opvallend was ook het verschil op locaties in het bosgebied of het open terrein. In het bosgebied werd ongeveer twee weken eerder met nestelen en het broedseizoen begonnen als in de meer open terreinen.

Bonte vliegenvanger en koolmees raken in gevecht op leven en dood om nestkast.

Basisschool St Aegidius.

De leerlingen van groep 7/8 hebben ook het afgelopen jaar met veel enthousiasme gewerkt aan het nestkastenproject. Alle kastjes zijn geplaatst in de directe omgeving van de school.

De kinderen controleren, in groepjes van vijf of zes, hun eigen kastjes. Ze noteren hun bevindingen; is er nestmateriaal, een nest of zijn er eitjes of jongen aanwezig? Ook de naam van de vogel en andere opmerkelijke zaken worden genoteerd. In de klas verzamelen de kinderen informatie over de vogels die hun nestkasten bezetten. Van internet worden tekst en plaatjes gehaald en verwerkt in een verslag of power point. Met veel plezier nemen de kinderen elk jaar weer deel aan deze praktische natuurlessen. Steeds weer zijn ze verbaasd over de jonge vogeltjes die ze aantreffen in de kastjes, vinden ze deze jonge vogeltjes iets wonderbaarlijks. Naast het plezier dat de kinderen beleven aan deze lessen, zie je dat de leerlingen eerbied voor de hele natuur blijven houden. De bezettingsgraad van de 25 nestkastjes was ook dit jaar redelijk goed; zes kastjes zijn echt leeg gebleven. Bij drie nestkasten was het nest verlaten. Zestien van de vijfentwintig kastjes waren uiteindelijk met succes bezet, dit is 64 %.

Om een u een indruk te geven waar de kinderen mee bezig zijn geweest zijn alle gegevens verwerkt in onderstaand schema.

Naam/controles nr. nestkastjes	1 ^{ste} controle 22 april 2014	2 ^{de} controle 19 mei 2014
1 t/m 9 Isa Jurje Femke D. Lars Leon Melanie	1: Boomklever (klepje dicht is geplakt) 2: leeg 3: leeg 4: leeg 5: nest 6: leeg 7: leeg 8: nest 9: koolmees 10 eitjes	6 jongen vliegen uit - boomklever leeg leeg kool- of pimpelmees leeg nest Compleet nest (leeg) leeg leeg leeg pimpelmees nest met eieren koolmees leeg – uitgevlogen -
10 t/m 16 Marciano Simon Aya Marloes Jochem	10: spreeuw 6 eitjes 11: pimpelmees 9 eitjes 12: leeg 13: leeg 14: pimpelmees 12 eitjes 15: spreeuw 5 eitjes 16: koolmees 9 eitjes	spreeuw uitgevlogen – 1 ei - pimpelmees 9 jongen bonte vliegenvanger 5 eitjes spreeuw 6 eieren pimpelmees uitgevlogen spreeuw uitgevlogen koolmees uitgevlogen
17 t/m 22 Laurie Daan Maarten Ryenne Chris Brad	17: koolmees met 9 eitjes 18. koolmees, 9 eitjes 19: koolmees nest 20: verlaten leeg nest - boomklever 21: jonge pimpelmezen vliegen nu uit 22: leeg 23: eitjes koolmezen 24: leeg 25: koolmezen vliegen uit.	Uitgevlogen, nog 1 eitje, koolmees jongen vliegen uit koolmees broedend op nest verlaten leeg nest leeg – uitgevlogen pimpelmees leeg koolmezen uitvliegende jongen leeg leeg – uitgevlogen koolmees

Broedresultaten Uilen en Torenvalk;

Bosuil: Bij de Bosuilen was de bezetting van nestkasten het afgelopen jaar ongeveer gelijk aan 2013. Van de gecontroleerde nestkasten waren er veertien bezet, wel waren er flink meer jongen in de kasten aanwezig ten opzichte van 2013. In veel kasten werden vier jongen aangetroffen waarbij in twee nestkasten zelfs vijf jongen werden geteld. Er zijn ca. zestig nestkasten van deze soort gecontroleerd. Gezien het aantal vliegvlugge jongen heeft bosuil een goed broedseizoen achter de rug.

Kerkuil: Kerkuil heeft een zeer goed broedseizoen achter de rug. Met 73 bezette nestkasten was het afgelopen jaar een van de beste jaren ooit, waarbij ook nog eens zeer veel jongen per nestkast zijn uitgevlogen. Er waren zelfs meerdere kasten met acht vliegvlugge jongen. Ook waren er meerdere tweede legsels. Opmerkelijk was dat er dit jaar een legsel van kerkuil is aangetroffen in een bosuilkast. In totaal zijn er ca. 120 nestkasten gecontroleerd, hiervan waren 73 nestkasten bezet. Het aantal uitgevlogen jongen bedroeg totaal 391 wat neer komt op 5,4 jongen per nestkast.

Steenuil: Het aantal steenuilen dat gebruik maakte van een nestkast was iets hoger dan vorig jaar. Het aantal uitgevlogen jongen per nestkast was met 3,4 jong per kast wat hoger dan voorgaande jaren. Dit percentage had echter nog een stuk hoger kunnen zijn, aangezien bij zeven legsels de eieren niet bevrucht waren of het nest verlaten was. Er waren dit jaar meerdere legsels met zes jongen. Het aantal gecontroleerde nestkasten bedroeg ca. honderd waarvan er dus 43 daadwerkelijk door steenuilen bezet waren.

Torenvalk: Het aantal bezette nestkasten van de torenvalk is wat hoger dan de afgelopen jaren. Er werden in totaal ca. 50 nestkasten gecontroleerd waarbij er in 22 kasten ook een broedsel werd aangetroffen. Totaal vlogen er 126 jongen uit wat neer komt op 5,7 jong per kast. Dit is een zeer hoog percentage, er waren twee kasten met zeven vliegvlugge jongen en zelfs een kast met acht vliegvlugge jongen.

Overzicht broedresultaten Uilen en Torenvalk van 2012 t/m 2014;

vogelsoort	Bezette nestkasten			Uitgevlogen jongen			Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Kerkuil	41	31	73	171	102	391	4,2	3,3	5,4
Bosuil	19	13	14	54	25	53	2,8	1,9	3,8
Steenuil	48	39	43	141	95	145	2,9	2,4	3,4
Torenvalk	17	16	22	76	73	126	4,5	4,6	5,7
Totaal	125	99	150	442	295	704	3,5	3,0	4,6

Samenvattend kunnen we vaststellen dat alle soorten een zeer succesvol broedseizoen achter de rug hebben. Dit jaar was een zeer goed muizenjaar, de ringers troffen zeer hoge aantallen muizen in de kasten aan. Met name torenvalk en kerkuil hebben hier van geprofiteerd. Veel broedparen zijn al vroeg begonnen met grote legsels en veel vliegvlugge pullen, bij kerkuil zijn ook meerdere succesvolle tweede legsels waargenomen. Ook steenuil en bosuil hebben geprofiteerd van dit grote voedselaanbod, dit is niet direct terug te vinden in het aantal broedparen, maar wel aan de grootte van de legsels en de aantallen pullen die vliegvlug zijn geworden.

Totaal overzicht 2014:

Van alle binnengekomen gegevens is hieronder een totaaloverzicht gemaakt. Omdat niet alle gegevens volledig zijn, is het aantal uitgevlogen jongen niet vermeld in het totale overzicht. Om toch een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen over de vogelbezetting van nestkasten, zijn in het overzicht de gegevens van zowel 2013 als van 2014 naast elkaar geplaatst. Aangezien er dit jaar minder nestkasten gecontroleerd zijn, kunnen alleen de bezettingspercentages met elkaar vergeleken worden. De tweede kolom geeft het percentage bezette nestkasten aan ten opzichte van het totale aantal gecontroleerde nestkasten per jaar. In totaal werden in 2014 op alle locaties 893 nestkasten één of meerdere keren gecontroleerd, hiervan waren er 553 bezet en daarmee kwam het bezettingspercentage uit op 62%. Dit is wat hoger dan het broedseizoen van 2013. De nestkasten die in 2013 eenmalig werden bezocht i.v.m. het ringen van de jongen, maar waarvan verdere gegevens ontbraken, zijn wel in dit overzicht verwerkt. Dit betrof voornamelijk nestkasten van de bos-, kerk- en steenuil en van de torenvalk.

In het hieronder staande overzicht worden de resultaten weergegeven, van zowel 2013 als 2014.

Vogelsoort	nestkasten Bezet	Percentage Bezet	nestkasten Bezet	Percentage Bezet
Jaargang	2014	2014	2013	2013
koolmees	147	16,5	334	20,2
ringmus	4	0,4	22	1,3
pimpelmees	100	11,2	145	8,8
bonte vliegenvanger	47	5,3	173	10,5
spreeuw	37	4,1	50	3
Kerkuil	73	8,1	31	1,9
boomklever	20	2,2	28	1,7
Bosuil	14	1,6	13	0,8
Huismus	9	1,0	6	0,4
Steenuil	43	4,8	39	2,4
Torenvalk	22	2,5	16	1,0
Glanskop	1	0,1		
Mees Spec.	22	2,5	7	0,4
Grauwe Vliegenvanger	3	0,3	1	0,1
Kauw	1	0,1	2	0,1
Boomkruiper	1	0,1	1	0,1
Hoornaar	1	0,1		
Kasten met alleen nest	30	3,6	55	3,3
Bezette nestkasten	553	62 %	932	56,5 %
Gecontr. nestkasten	893		1650	

Samenvatting:

Van alle gecontroleerde nestkasten was 62% het afgelopen jaar bezet. Dat was hoger dan 2013 toen 56,5% van de nestkasten bezet was. In totaal hebben vijftien vogelsoorten gebruik gemaakt van een nestkast; dit was twee soorten minder dan het vorige broedseizoen 2013. Net als in voorgaande jaren werden de meeste nestkasten bezet door kool- en pimpelmees. Van bonte vliegenvanger waren wat minder kasten bezet dan vorig jaar; spreeuw en boomklever beleefden een goed broedseizoen. De verschillen bij soorten zoals gekraagde roodstaart en huismus zijn minimaal net als bij de soorten die af en toe gebruik maken van een nestkast zoals glanskop, merel en roodborst. Met de ringmus gaat het in onze regio steeds slechter. Deze soort had zo'n vijf jaar geleden nog een aandeel van ca. 12 % in de bezetting van nestkasten, de laatste jaren is dat sterk teruggelopen en dit loopt elk jaar verder terug. Uitgedrukt in aantallen betekent dit een verlies van 150 paartjes ringmussen in onze nestkasten. Torenvalk, steenuil, bosuil en kerkuil beleefden alle een goed broedseizoen, met voor kerkuil en torenvalk veel vliegvlugge jongen.

Voor reacties en info: secretariaat@nwgdegrutto.nl